

REDKOLĒGIJA:
ANDRIS VILKS
Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors
INĀRA KLEKERE-KREKELE
Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas vadītāja
SILVIJA TRETJAKOVA
Latvijas Bibliotekāru biedrības priekšsēdētāja
BAIBA HOLMA
Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes
Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja
DAIGA ROKPELNE
Valmieras bibliotēkas direktore

REDAKCIJA:
JANA DREIMANE
galvenā redaktore
MĀRA JĒKABSONE
redaktore
MARLĒNA KRASOVSKA
redaktore
HELGA TORMANE
redaktore

Uz 1.vāka: Kuldīgas Galvenās bibliotēkas ēka (Kuldīgas novada Domes foto),
Kuldīgas Galvenās bibliotēkas kolektīvs (Aivara Vētrāja foto).

ZIŅAS PAR AUTORĪEM:

Inese Auziņa-Smita I.A.Smith@lboro.ac.uk

Jana Dreimane Jana.Dreimane@lnb.lv tālr.: 67312776

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas vadītāja

Ketija Feldmane Ketija.Feldmane@lu.lv tālr.: 67034642

Latvijas Universitātes bibliotēkas bibliotekāre

Māra Jēkabsons Mara.Jekabsons@lnb.lv tālr.: 67969132

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas galvenā bibliotekāre

Inese Kazāka Inese.Kazaka@lnb.lv tālr.: 67969132

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas galvenā bibliotekāre

Marlēna Krasovska Marlēna.Krasovska@lnb.lv tālr.: 67969132

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas galvenā bibliotekāre

Elīta Lāce Elita.Lace@ventspils.gov.lv tālr.: 63627361

Ventspils Bērnu bibliotēkas vadītāja

Inguna Radziņa dubultub@latnet.lv tālr.: 67760653

Dubultu Bērnu bibliotēkas vadītāja

Ilgā Rampāne Ilga.Rampane@lu.lv tālr.: 67034487

Latvijas Universitātes bibliotēkas sistēmbibliotekāre

Ingūna Stranga Inguna.Stranga@rcb.lv tālr.: 67623759

Rīgas Centrālā bibliotēkas Bibliotēku dienesta galvenā bibliotekāre

Aina Štrāle Aina.Strale@lnb.lv tālr.: 67969132

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas galvenā bibliotekāre

Elsbete Tanka Elsebeth.Tank@malmo.se

Malmes (Zviedrija) pilsētas bibliotēkas direktore

Kristīne Zaļuma Kristine.Zaluma@lnb.lv tālr.: 67223881

LNB Letonikas nodaļas galvenā bibliotekāre

Dmitrijs Zinovjavs Dmitrijs.Zinovjavs@lnb.lv tālr.: 67969133

LNB Bibliotēkas pakalpojumu departamenta Sikiespiēddarbu un attēlizdevumu nodaļas

vadītājs

Datordizains: Gatis Buravcovs

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz *Bibliotēku Pasauli* obligāta.

REDAKCIJAS ADRESE:

Tērbatas iela 75, Rīga, LV-1001

Tālruni: 67312776 — galvenā redaktore

67969132 — redaktore

E-pasts: Biblioteku.Pasaule@lnb.lv

ISSN 1691-5631

© Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2012

LNB izdevējdarbības reģistrācijas apliecības Nr.2-0769.

Iznāk kopš 1994.gada.

Jubilejas gada gaidās

2013.gadā apritēs 425 gadi, kopš Latvijā, Rīgā sākas grāmatu izdošana un iespiešana. Rīgas rātes aicinātā holandieša Nikolasa Mollīna spiestuve (1588–1625) sāk darbu gandrīz vienlaicīgi ar tipogrāfijām universitāšu pilsētās Kembridžā (1583) un Oksfordā (1585). Arī 1588.gads Eiropas grāmatniecībā ir notikumiem bagāts, minēsim tikai dažus: Londonā pirmoreiz iznāk Bībele velsiešu valodā; Langrā (Francijā) tiek publicēta pirmā deļošanas mācību grāmata; bet itāļu inženieris Agustīno Ramelli izgudro lasāmo mašīnu jeb riteni — hiperteksta fizisko priekšteci.

N.Mollīnam lemtie gadi Rīgā ir sarežģīti: politiskie nemieri, ilgstošs poļu-zviedru karš, neraža, bads un epidēmijas. Tomēr viņa tipogrāfija darbojas gandrīz nerimtīgi. 37 gados iespiestas 179 grāmatas, to skaitā viena arī latviešu valodā — luterāņu rokasgrāmata trijās daļās (1615). Līdz ar to Rīga iekļaujas Eiropas informācijas aprītē, ne tikai no tās saņemot grāmatas, bet arī tai piedāvājot savu unikālo produkciju. Spiestuve dod iespēju izplatīt vietējās inteliģences sacerējumus un Rīgas rātes paziņojumus plašākā kultūras areālā nekā līdz tam.

Daudzkārt dzirdēti provokatīvi paziņojumi par iespīstās grāmatas un lasīšanas paraduma iznīkšanu, taču droši var teikt, ka mūsdienu cilvēks raksta un lasa vairāk nekā jebkad agrāk. Lasīšana joprojām ir vadošā kultūras apguves tehnoloģija. Pašiem neapzinoties, e-tekstu autori ikdienā izmanto Mollīna priekšteču un viņa laikabiedru izgudrojumus. Piemēram, slīprakstu ieviesa itāļu humānisti 15.gadsimtā, bet plaši lietotā burtveidola "garamond" autors ir franču burtu griezējs Klods Garamonds (~ 1480–1561). Visbiežāk sastopamais teksta strukturējums vienā vai divās slejās, ar platām lappušu malām mantots no pirmajiem iespiedējiem, kas savukārt smēlās paraugus no rokraksta grāmatām.

Latvijas Poligrāfijas uzņēmumu asociācija, Latvijas Grāmatu izdevēju asociācija, Latvijas Bibliotekāru biedrība, Latvijas Nacionālā bibliotēka un citas ar grāmatu ražošanu, izplatīšanu saistītas organizācijas aicina ikvienu bibliotēku iesaistīties pirmās Latvijas tipogrāfijas 425.gadskārtas svinēšanā, organizējot izglītojošus pasākumus — diskusijas un priekšlasījumus par grāmatniecību pagātni, tagadni un nākotni, tikšanās ar grāmatizdevējiem, grāmatirtgotājiem, tipogrāfiju apmeklējumiem, rosinot skolēnus un studentus izzināt grāmatniecības nozari. Konsultācijas un nepieciešamo informāciju apņemas sniegt Latvijas Poligrāfijas uzņēmumu asociācija, Latvijas Nacionālā bibliotēka, kā arī citi jubilejas gada pasākumu organizatori. Arī žurnāls "Bibliotēku Pasaule" pastiprināti pievērsīsies grāmatniecības vēsturei un mūsdienu procesiem. Domāsim kopā, kā parādīt sabiedrībai, ka lasošais, respektīvi, domājošais cilvēks Latvijā nav bijis un nebūs reti sastopams fenomens. Priekšlikumus par Mollīna tipogrāfijas jubilejas atzīmēšanu gaidīsim līdz 2012.gada 1.augustam žurnāla "Bibliotēku Pasaule" e-pasta kastītē Biblioteku.Pasaule@lnb.lv. Pēc tam informācija tiks apkopota un publicēta Bibliotēku portālā. Labāko ideju autors saņems balvu — skaistu grāmatu! Cerībā uz Jūsu atsaucību,

Jana Dreimane
Galvenā redaktore